

PEFC SKOVCERTIFICERING

MÅLSÆTNINGER OG RETNINGSLINJER FOR DRIFTEN

- Aabenraa Kommune

Miljø og Natur

August 2013

PEFC

Skovcertificering

Aabenraa Kommune

Målsætning og retningslinjer for skovdriften

Version 2: August 2013

**Udarbejdet af:
Aabenraa Kommune**

Indhold

1	Politisk vision for Skovene	4
2	Overordnede driftsformål	4
3	Målsætninger og retningslinjer for driften	6
3.1	Dyrkningsprincipper for skoven	6
3.2	Skovens struktur	7
3.3	Træartspolitik	9
3.4	Skovens foryngelse	11
3.5	Skovens drift	14
3.6	Naturbeskyttelse	16
3.7	Vildt- og jagtforvaltning	17
3.8	Formidling og rekreative forhold:	17
3.9	Uddannelse:	18
4	Litteratur	18

1 POLITISK VISION FOR SKOVENE

Aabenraa Kommunes skov- og naturarealer skal være biologisk værdifulde og give rum for oplevelse og aktivitet for forskellige borgergrupper og dermed understøtte kommunen i dens bestræbelser på at være et attraktivt sted at bosætte sig. Muligheden for fysisk aktivitet, bevægelse og leg er et af fokuspunkterne i kommunens sundhedspolitik. De enkelte skoves særkende og potentiale skal danne grundlag for en målrettet indsats for skovens bæredygtige udvikling i relation til både rekreative, naturmæssige og økonomiske muligheder.

For at understøtte den politiske vision samt de nedenfor beskrevne målsætninger er kommunens skove PEFC skovcertificeret i 2009 og driften skal til enhver tid leve op til retningslinier i PEFC Danmarks skovstandard DK 001-3.

2 OVERORDNEDE DRIFTSFORMÅL

1. De enkelte skove i kommunen skal udnyttes bæredygtigt i relation til både rekreative, naturmæssige og økonomiske muligheder. Skovene skal være en aktiv, synlig og politisk prioriteret ressource i kommunen.
2. Kommunen øger aktivt biodiversiteten i sine skov- og naturarealer f.eks. ved at udlægge biodiversitets arealer, efterlade dødt ved og genoprette vådområder.
3. I den overordnede forvaltning og daglige drift af kommunens skov- og naturarealer tilrettelægges og udføres arbejdet på en måde, så hensyn til økonomi ikke går på kompromis med rekreative interesser og naturbeskyttelsen.
4. Udnyttelsen af de enkelte skove i kommunen skal ske på en måde, som understøtter forskellige brugergrupperes muligheder for friluftaktiviteter og oplevelser i naturen afhængig af skovtype og beliggenhed. Det betyder, at alle typer naturoplevelser søges tilgodeset – både de mere stille naturoplevelser (f.eks. fugleobservation, vandring) og de mere aktion-prægede oplevelser (f.eks. mountainbike, orienteringsløb).
5. Interessekonflikter søges undgået gennem dialog og målrettet prioritering i forhold til aktiviteter og tilstand i de enkelte skove. F.eks. tilstræbes det, at aktiviteter som kan virke forstyrrende på nøglebiotoper eller skovens øvrige brugere lægges i særlige områder med egnede faciliteter og, hvor aktiviteten ikke vurderes at have negativ indvirkning på naturen og andre brugere (f.eks. mountainbikeruter).
6. Borgere og interesseorganisationer inddrages i videst mulig omfang i planlægningen af større arbejder og projekter i skovene med henblik på at udvikle løsninger i fællesskab. Dette kan bl.a. ske via lokale borgergrupper og Det grønne Råd.
7. Information og vejledning om kommunens skov- og naturarealer via hjemmeside, foldere og skiltning udbygges løbende, så lokalbefolkningen og turister har optimal adgang til viden om naturens faciliteter og anvendelsesmuligheder.
8. Skovenes fremkommelighed og anvendelighed som rekreative områder forbedres, f.eks. ved etablering af stier, afmærkning, borde og bænke, cykelbaner, naturlegepladser etc. Dette gælder i særlig grad for de bynære skove.

9. Det samlede areal med skov på kommunal jord søges udvidet med 10 % over en 10 årig periode. Det tilstræbes, at udvidelsen sker bynært, så borgerne i videst mulig omfang kan få glæde af skoven.

3 MÅLSÆTNINGER OG RETNINGSLINJER FOR DRIFTEN

3.1 DYRKNINGSPRINCIPPER FOR SKOVEN

Naturnær skovdrift - baggrund

Aabenraa Kommune ønsker at praktisere en bæredygtig skovdrift, hvor såvel naturmæssige, rekreative og økonomiske hensyn tilgodeses i den daglige drift. En løbende konvertering til mere naturnær skovdrift med blandingsbevoksninger og mere vedvarende skovdække, anses som den mest effektive metode til at praktisere en bæredygtig skovdrift. De naturnære hovedprincipper der fremadrettet ønskes anvendt i kommunen er skitseret overordnet nedenfor:

- Der tilstræbes en bæredygtig vedproduktion gennem valg af lokalitetstilpassede træarter og gennem driftsformer, der udnytter skovens naturlige processer som f.eks. naturlig foryngelse. Herved understøttes vedligeholdelse og forbedring af skovklimaet og jordbund og dermed naturlig foryngelsespotentiale og produktionsevne.
- En skov i mere naturnær drift vil typisk bestå af en blanding af flere træarter i forskellige aldre. På lang sigt forventes det, at en sådan skov er mere stabil overfor f.eks. storm, klimaændringer og en række artsspecifikke skadevoldere. Skovdriften vil i højere grad tage hensyn til flora og fauna sammenlignet med de traditionelt dyrkede skove, hvor de fleste bevoksninger er karakteriseret ved én træart/én alder.
- Det forventes, at en mere naturnær dyrkning vil bidrage til sikring af biodiversiteten i produktionsskovene, fordi skovøkosystemet herved får større lighed med det økosystem, som skovens biodiversitet naturligt har tilpasset sig. Tilsvarende forventes det, at naturnært dyrkede skove er mere fleksible og robuste i det lange løb overfor skiftende udnyttelses- og plejeintensitet fra menneskets side. Det naturmæssige element i kommunens drift vil blive styrket ved udlæg af minimum 7,5 % biodiversitets arealer (herunder urørt skov), sikring af nøglebiotoper, genskabelse af "naturlige" vådområder samt bevarelse af træer til naturlig henfald og død i produktionsskoven.
- Det er Aabenraa Kommune's forventning, at en naturnær skovdrift vil skabe et attraktivt og kontinuert skovbillede, der øger oplevelsesværdien i skovene og samtidig vil kunne leve op til målsætningen for de produktionsmæssige målsætninger for skoven.
- Naturnær skovdrift har et klart økonomisk sigte, og det er også i omstillingsfasen til naturnær drift afgørende at holde sig driftsøkonomien for øje. Derfor vil en egentlig konvertering først indledes, når det i de enkelte bevoksninger er dyrkningsteknisk muligt og økonomisk fordelagtigt. Det vil derfor - afhængig af hvor naturnær den aktuelle bevoksningsstruktur er i udgangspunktet - tage en eller flere trægenerationer før en fuld transformering af skovene til naturnære strukturer har fundet sted.

3.2 SKOVENS STRUKTUR

Skovudviklingstyper

Den naturnære skovdrift bygger på grundtanken om at lade naturen klare en så stor del af skovdyrkningen som muligt. Udnyttelse af eksisterende bevoksninger til skærm- og gruppevis foryngelse, anvendelse af naturlig foryngelse og naturlig udskillelse er således centrale komponenter i den nuværende og fremtidige skovdyrkning i skoven. I konverteringsfasen er det målet at få skabt en arts og struktursammensætning i skoven, der understøtter disse naturlige processer. Ved omlægningen til naturnær drift arbejdes der således mod at skabe robuste arts- og strukturvarierede bevoksninger, der er tilpasset den enkelte lokalitet.

For at kunne beskrive og fastholde målsætningerne med konverteringen, er der formuleret en række skovudviklingstyper (SUT), som - i ord og billeder - beskriver de langsigtede mål for udviklingen af de enkelte områder i skovene. Disse skovudviklingstyper er samlet i kataloget med titlen "Katalog over skovudviklings-typer i Danmark", Skov- og Naturstyrelsen og J. Bo Larsen (2005). Dette katalog danner udgangspunktet for valget af skovudviklingstyper.

Skovudviklingstypen beskriver for en given lokalitet - den på langt sigt ønskede bevoksningstype - i form af et forventet skovbillede, den tilstræbte træartssammensætning samt mulig foryngelses- og bevoksningsdynamik. Skovudviklingstypen omfatter desuden en vurdering af muligheder for vedproduktion samt naturmæssige, kulturhistoriske og rekreative værdier. Ideelt set afhænger valg af skovudviklingstype ikke af den nuværende bevoksning, men af en grundlæggende vurdering af de skovdyrkningsmæssige muligheder på den enkelte lokalitet.

På langt sigt skal skoven i kommunen udvikle sig til primært 6 antal skovudviklingstyper. Det er målet, at arealfordelingen mellem de 6 skovudviklingstyper på lang sigt skal være som vist i nedenstående:

1. SUT12 (Bøg med ask og ær).
Beliggenhed:
Begrundelse:
Udbredelse: 88,5 ha. (70 %)
2. SUT 21 (Eg med ask og avnbøg).
Beliggenhed:
Begrundelse:
Udbredelse: 0,9 ha. (1 %)
3. SUT 23 (Eg med skovfyr og lærk).
Beliggenhed:
Begrundelse:
Udbredelse: 17,7 ha. (14 %)
4. SUT 31 (Ask og rødæl).
Beliggenhed:
Begrundelse:
Udbredelse: 8,7 ha. (7 %)

5. SUT 93 (Skoveng).
Beliggenhed:
Begrundelse:
Udbredelse: 5,3 ha. (4 %)

6. SUT 94 (Urørt skov).
Beliggenhed:
Begrundelse:
Udbredelse: 5,6 ha. (4 %)

Der henvises til skovhåndbogen for en skriftlig og visuel beskrivelse af de valgte skovudviklingstyper.

Arealanvendelse:

I 2009 var fordelingen mellem ubevokset areal og bevokset areal ca. 19 % ubevokset og ca. 81 % bevokset. I det bevoksede areal er medregnet arealer, der er midlertidig ubevokset som følge af stormfald.

Den nuværende fordeling mellem bevokset areal og ubevokset areal ønskes fastholdt. I forbindelse med bevoksningsforyngelser kan der dog i mindre omfang anlægges små åbne naturarealer, hvor dette vurderes relevant i forhold til skovens drift og forøgelse af skovens variation og herlighedsværdi.

Der henvises til skovhåndbogen vedr. "Areal sammendrag og vedmassestatus".

Skovbryn:

Eksisterende stabile skovbryn skal bevares, og det skal sikres, at der i forbindelse med skovens foryngelse eller skovrejsning udvikles nye naturnære og stabile skovbryn, hvor de ikke findes i forvejen.

Fremtidens skovbryn er karakteriseret ved at være 15-30 m brede og bestående af lokalitetstilpassede, hjemmehørende og vildtvenlige træ- og buskarter.

Ved anlæggelse af nye skovbryn, vil følgende zoneinddeling blive anvendt:

- Zone 1: er en fodpose bestående udelukkende af buske og åbne græsbevoksede partier
- Zone 2: er selve skovbrynet, domineret af buske og frugttræer med enkelte solitære træer
- Zone 3: er overgangen til den egentlige skovbevoksning hvor der er kronedække og højstammede træer

3.3 TRÆARTSPOLITIK

Overordnet træartspolitik:

Dyrkningsforholdene i kommunen er varierede fra næringsrige lerjorde, hvor dyrkningsbetingelserne er optimale for en række løvtræarter, til sandjorde, hvor mange nåletræarter klarer sig bedre.

Anvendelsen af løvtræ skal øges i forbindelse med gentilplantning og i forbindelse med evt. skovrejsning. Dette sker bl.a. for at sikre en større anvendelse af skovdyrkningsprincipper baseret på vedvarende skovdække, blandingsbevoksninger og naturlig foryngelse.

Kommunens arealer med ikke-hjemmehørende træarter vil falde i løbet af en trægeneration til fordel for hjemmehørende træarter, primært bøg og eg. Der vil fortsat kunne anlægges nåletræbevoksninger, men variationen i bevoksningerne og stabiliteten af disse vil øges i forhold til nu, bl.a. gennem nedsættelse af den enkelte bevoksningsstørrelse, gruppevis indblanding af andre træarter i bevoksningerne samt ved anlæg af omkringliggende, lægivende bevoksninger.

Ved kulturanlæg anvendes alene stabile og lokalitetstilpassede træarter og provenienser som hovedtræarter.

Anvendelsen af hjemmehørende arter fremmes. Ambitionen er, at hjemmehørende arter i den samlede bevoksning skal udgøre mindst 30% på "fattige" jorde og 80% på "gode" jorde - dog minimum skovstandardens krav på 20% og 55% for henholdsvis "fattige" og "gode" jorde. Gode jorde og fattige jorde er definerede af Skov- og Naturstyrelsen.

Træartspolitik for løvtræ:

For at sikre grundlaget for de langsigtede mål defineret i skovudviklingstyperne, skal der ske en forøgelse af løvtræandelen i den kommende 10-årige planperiode.

I løvtrækulturene vil eg og bøg ofte være hovedtræart, med indblanding af eksempelvis ask, løn, ær, birk, lind, fuglekirsebær og evt. nåletræer som ædelgran, skovfyr eller lærk. Alle kulturer skal være blandingskulturer i form af indblanding i rækken suppleret med indblanding i større grupper, jf. retningslinjerne for anvendelse af gruppeindblanding under 3.4 "Skovens foryngelse".

Der indplantes hjemmehørende buske til gavn for vildtet, for at skabe læ i skovbunden og for at øge biodiversiteten.

I løvtrækulturene kan der indplantes egnede ammetræer, for at opnå en hurtigere lævirkning. For at skabe dækning for vildtet, kan der desuden indblandes nåletræ, f.eks. lærk.

Sammenfattende skal løvtræet i skovene tjene følgende 4 formål:

1. Sikre en større anvendelse af skovdyrkningsprincipper baseret på vedvarende skovdække, blandingsbevoksninger og naturlig foryngelse og dermed danne grundlaget for udviklingen af ovennævnte skovudviklingstype med kvalitetstræ af løvtræ.
2. Forbedre stabiliteten af nåletræsbevoksningerne på længere sigt ved, at der etableres løvtræbælter langs skovens ydergrænser og langs gennemgående veje i skoven samt ved gruppevis indblanding i bevoksninger.
3. Forbedre skovklimaet og jordbundstilstanden og herved skabe bedre muligheder for selvforyngelse.
4. Forbedre herlighedsværdien i kommunens skove.

Træartspolitik for nåletræ:

Nåletræet plantes eller selvfor ynges kun på lokaliteter, hvor klima, landskabstruktur og jordbund giver mulighed for optimal produktion og størst mulig stabilitet. Pga. stabilitetsproblemer vil udbredelse af nåletræer plantet i større renbestande fremover blive formindsket til fordel for løvtræ. Plantet eller selvfor ynges i mindre enheder eller som indblandingsart i løvtrækulturer i større grupper, vil nåletræet dog fortsat have nedenstående vigtige roller på kommunens skovarealer:

Ved kultivering benyttes primært stabile træarter, der har mulighed for at selvfor ynge sig: lærk, ædelgran og skovfyr. I mindre omfang anvendes rødgran som hovedtræart. Ædelgran, lærk, skovfyr kan også bruges som indblanding. Der plantes blandingsbevoksninger, således at træarterne kan komplementere hinanden. I nåletrækulturer indplantes altid løvtræ. Indblanding skal så vidt mulig være i grupper, jf. retningslinjerne for anvendelse af gruppeindblanding under 3.4 "Skovens for yngelse"

Sammenfattende skal nåletræet i skovene tjene følgende 3 formål:

1. Sikre produktion af værdifuldt ved og dermed fungere som indtægtskilde for kommunen.
2. Sikre variation i skovbilledet til gavn for dyr og mennesker, f.eks. som indblanding i større grupper i løvtrækulturer.
3. Sikre dækning og læ for vildtet.

3.4 SKOVENS FORYNGELSE

Foryngelses- og kulturpolitik:

På lang sigt - dvs. efter 1-2 trægenerationer - er det målet, at en største delen af skovens bevoksninger forynges ved selvforyngelse. Hvor selvforyngelse ikke er teknisk og økonomisk forsvarligt eller der ønskes træarts og/eller proveniensskifte gennemføres foryngelse ved plantning.

Renafdrift som foryngelsesform minimeres i videst muligt omfang. Ved anvendelse af renafdrift må den enkelte afdrift ikke overstige 2 ha.

I enkelte tilfælde hvor der findes skovdyrkningsmæssigt velbegrundede argumenter for at overstige 2 ha. er dette tilladt, såfremt valget begrundes skriftligt, se procedure 3.4.

Ved renafdrift skal egnet naturlig opvækst så vidt mulig bevares.

Jordbearbejdning skal endvidere begrænses. Hvor overfladisk jordbearbejdning er nødvendig anvendes alene punkt eller stribevis jordbearbejdning dog maksimalt 70 % af kulturarealet.

Gruppevis indblanding:

Nye kulturer etableres som blandingsbevoksninger med flere træarter. Som hovedregel etableres der mindst én gruppe pr. ha. i kulturfladen.

Hvis skovdriften primært har et økonomisk sigte skal grupperne være så store, at de rationelt kan dyrkes og fortsat eksisterer efter en trægeneration, hvor de kan fungere som frøtræer. Grupperne skal erfaringsmæssigt være mindst 0,1 ha, før disse krav er opfyldt. Træarterne, der anvendes i den øvrige kulturflade består af flere arter, der sameksisterer både på kort og lang sigt. Hvor indre eller ydre skovbryn er relevante anlægges de efter ovenstående principper.

Hvis formålet med den gruppevise indblanding derimod primært er at skabe struktur og biologisk variation, vil grupper på helt ned til 50 planter kunne være relevant.

Kulturmodeller ved nyetablering af skov i Aabenraa Kommune

1. Løvtrækulturer:

Arealforberedelse:

Inden opstart på kulturforberedelsen indlægges det fremtidige sporforløb (kørespor). Det tilstræbes, at afstanden imellem sporene maksimalt bliver 35-40 meter i løv/nåletrækulturer, så der kan opereres fra sporene. Der tages hensyn til landskabelige, terrænmæssige værdier.

Findes der brugbar naturlig opvækst på arealet køres der udenom denne. Følger de indlagte spor ikke det eksisterende sporforløb knuses de, således at stød er nedknust til jordhøjde.

Jordbearbejdning:

Jordbearbejdning foretages som punkt eller stribevis bearbejdning - oftest med jordbor eller plov evt. kombineret med grubbetand.

Plantetal:

For løvtræskulturernes vedkommende tilstræbes plantetallet at være netto 4000- 5000 stk. pr. ha. Rækkeafstand 1,5-1,7 m.

Plantevalg:

Plantevalget i løvtræskulturer skal være lokalitetstilpassede og hjemmehørende træ- og buskarter, der relaterer sig til den skovudviklingstype, (SUT), der er valgt til den pågældende lokalitet. Der søges anvendt de bedste af de tilgængelige godkendte provenienser. Der anvendes min 3 træarter, hvoraf hjælpetræarter som eksempelvis rødæl eller fuglekirsebær indgår som hjælpetræart og med op til 20 % indblanding.

For at skabe struktur og biologisk variation, foretages indblandingen også gruppevist, jf. beskrivelse ovenfor under "Gruppevis indblanding". En gruppe består af minimum 50 planter, men gerne op til 150-600 stk. (dvs. mellem 20 x 20 m = 400 m² og 40 x 40 = 1600 m²) for at skabe varighed og en forholdsvis rationel dyrkningsflade.

Der tages hensyn til de enkelte arters fordringer til voksestedet. Ikke blot for kulturen som helhed, men også for indblandingsgruppernes interne placering i kulturen. Indblandingsgrupperne behøves ikke nødvendigvis at være jævnt fordelt over kulturarealet, men er tilrettelagt efter variationen og mulighederne i landskabet og jordbunden.

2. Nåletræs kulturer

Arealforberedelse:

Inden opstart på kulturforberedelsen indlægges det fremtidige sporforløb (kørespor). Det tilstræbes, at afstanden imellem sporene maksimalt 20 m i nåletræskulturer (Med henblik på optimalafstande mellem spor på 16-18 m og med optimal sporbredde 3-4m) og således at der er sammenhæng til eksisterende spor. Samtidig tages hensyn til landskabelige, terrænmæssige værdier.

Der forventes udtag af GROT (grene og top til flis), således at arealforberedelsen primært består af en let knusning.

Findes der brugbart naturlig opvækst på arealet køres der udenom denne. Følger de indlagte spor ikke det eksisterende sporforløb knuses de, således at stød er nedknust til jordhøjde.

Jordbearbejdning.

Jordbearbejdning foretages som punkt eller stribevis bearbejdning - oftest med jordbor eller plov evt. kombineret med grubbetand.

Plantetal.

For nåletræskulturernes vedkommende tilstræbes plantetallet at være netto 3500-4500 stk. pr. ha. Rækkeafstand 1,5 - 1,7 m.

Plantevalg:

Der anvendes plantemateriale kåret eller godkendt til produktion i form af skovfyr, ædelgran og lærk. Førstnævnte kan anvendes i renbestand, medens de 4 andre arter altid anvendes minimum 2 sammen og gerne med 50 % fordeling.

Det kan ligeledes være hensigtsmæssigt at skabe struktur og biologisk variation i nåletræskulturene ved at variere de generelle blandingsforhold i kulturen, samt at tilstræbe en gruppevis indblanding for at skabe struktur. En gruppe består af minimum 50 planter og gerne op til 150-600 stk. (dvs. mellem $20 \times 20 \text{ m} = 400 \text{ m}^2$ og $40 \times 40 = 1600 \text{ m}^2$) for at skabe varighed og en forholdsvis rationel dyrkningsflade.

3. Skovbryn

Arealforberedelse:

Arealforberedelsen afhænger af den metode der er valgt for den bagvedliggende kultur.

Jordbearbejdning:

Jordbearbejdning foretages som punkt eller stribevis bearbejdning - oftest med jordbor eller plov evt. kombineret med grubbetand.

Plantetal:

For skovbrynenes vedkommende tilstræbes plantetallet at være netto 4000- 5000 stk. pr. ha. Rækkeafstand 1,5-1,7 m.

Plantevalg:

Plantevalget i skovbryn skal være lokalitetstilpassede og hjemmehørende træ- og buskarter, der etableres i en bredde af 10-40 m. Der anvendes følgende zoneinddeling.

Zone 1: En fodpose bestående udelukkende af buske og eventuelt græsåbne partier.

Zone 2: Selve skovbrynet domineret af buske og frugtræer med 20 % indblanding af løvtræer.

Zone 3: Er overgangen til den egentlige skovbevoksning, hvor der er kronedækning og højstammede træer.

For at skabe struktur laves der gruppevis blanding af primært buskene i skovbrynene. Grupperne består af 25-100 planter af samme art.

3.5 SKOVENS DRIFT

Vedproduktion:

Skovens bevoksninger skal drives så produktionen af kvalitetstræ så vidt mulig fremmes. Skovens vedproduktionen vil udgøres af både løvtræ og nåltræ. Produktion af kvalitetstræ skal suppleres med produktion af træ til energiformål.

Driftstekniske forhold:

De anvendte driftsteknikker skal tilrettelægges så de skåner de enkelte lokaliteter og bevoksninger i størst mulig omfang. Konkret følger den daglige drift følgende retningslinjer.

1. *Instruktion:* Forud for større opgaver instrueres skovarbejdere/entreprenører udførligt via en opgavebeskrivelse. Her informeres om;
 - 1) driftsformålet for den specifikke skov,
 - 2) opgavens tekniske detaljer,
 - 3) instruktion om at efterlade træer til henfald (minimum 5 træer/ha eller 10 m³/ha), træerne afmærkes med påsprayet spættesymbol
 - 4) via kort om beskyttede natur- og kulturværdier, som kræver opmærksomhed, jf. procedure 4.
2. *Permanente kørespor:* Der anlægges permanente kørespor i skovens bevoksninger, som anvendes konsekvent for at skåne jordbunden. Køresporene udlægges løbende i forbindelse med den først kommende skovningsaktivitet i de enkelte skove. I løvbevoksninger afmærkes de permanente kørespor for at kunne erkende dem fremadrettet. Alternativt registreres køresporene med GPS og gemmes digitalt således, at sporene kan genfindes af GPS i skovningsmaskiner eller afsættes manuelt i tvivlstilfælde.
3. *Driftsteknikker:* Der bruges skovnings- og udkørsels-/udslæbningsteknikker, som minimerer direkte skader på tilbageværende træer samt andre produktivitetsskader f.eks. jordbundssætninger
4. *Kørsel:* Det tilstræbes i planlægning af udkørsel og udslæbning, at minimere skader på såvel bevoksning som jordbund og natur.
5. *Naturlig opvækst:* Løvtræ efterlades som hovedregel ved afdrifter og tyndinger. Biologisk værdifulde træer (f.eks. gamle, døde eller hule træer, redetræer m.v.) fældes eller forstyrres ikke.
6. *Miljøtilpasset maskineri:* Der anvendes miljømæssigt passende maskineri og tilpasset teknologi, som tager maksimale hensyn til jordbund og miljø.
7. *Næringsstoffer:* Udtag af næringsstoffer fra skovens bevoksninger i forbindelse med hugst skal begrænses mest mulig under hensyntagen til jordbundbonitet, økonomi og driftstekniske løsninger.
8. *Vejvedligeholdelse:* Eksisterende veje vedligeholdes så nødvendig transport kan foregå hele året.
9. *Grøfter:* Der vedligeholdes kun grøfter af hensyn til veje og naboer. De øvrige grøfter vedligeholdes som hovedregel ikke og sløjfes om muligt.

Gøgningsstoffer og pesticider:

Pesticider og gødningsstoffer anvendes som udgangspunkt ikke på de skovbevoksede arealer i kommunen.

Invasive arter som eksempelvis Bjørneklo kan dog bekæmpes med Roundup, hvor manuel bekæmpelse ikke er tilstrækkelig.

På det øvrige bevoksede areal er forbruget af gødskning og pesticider faldende og udfases på kortsigt, som minimum i PEFC-aftaleperioden dvs. inden 2014.

Åbne naturarealer:

For at bevare/højne biologiske, rekreative og landskabelige værdier bevares de nuværende åbne arealer og der etableres nye hvor det findes hensigtsmæssigt. Arealerne giver variation, samtidigt er de vigtige biotoper for vildtet. De åbne arealer afgræsses eller slås så vidt muligt.

De nytplantede arealer ved Smedeby Grue er et godt eksempel, hvor der efter rødgrankultur kun er genplantet med blandet løvskov på ca. halvdelen af arealet. Resten af arealet indgår som ekstensivt græsningsareal i tilknytning til de fugtige enge i Smedeby Grue.

Tilsvarende holdes engarealerne op til skovene ved Nyhus Sø lysåbne ved afgræsning og slåning.

3.6 NATURBESKYTTELSE

Aabenraa Kommune underskrev den 25. januar 2008 den internationale miljøkontrakt "Countdown 2010" om biologisk mangfoldighed. Det betyder, at kommunen har forpligtet sig til at understøtte FN's 2010-mål om at bremse tabet i biologisk mangfoldighed inden 2010.

Som konsekvens heraf ønskes arealdriften inden for naturområder (herunder skov) ekstensiveret. Her tænkes bl.a. på praktisering af naturnær skovdrift, udfasning af anvendelsen af hjælpepestoffer samt genskabelse af naturområder og småbiotoper.

Eksempelvis etableres 8-9 vandhuller/moser i Grøngrøft Skov i 2010 ved genskabelse af lavningers naturlige hydrologi.

Naturværdier:

Værdifuld natur defineret gennem såkaldte nøglebiotoper og Natura2000 områder er registrerede på kort samt på hensynslistor ("pas på!"-kort). Nøglebiotoperne beskyttes aktivt i den daglige drift og bevares gennem pleje.

Der henvises til afsnit 3.4. procedure 4: "Instruktion ved udførsel af driftsopgaver"

Der henvises til afsnit 3.5. procedure 5: "Varetagelse af naturhensyn".

Bevarelse af dødt ved og træer til forfald

Ved foryngelser efterlades minimum 5 træer/ha eller 10m³/ha til naturlig henfald og død. Dette gøres primært for at øge biotopens værdi for insekter og fugle i form af bedre føde- og opholdsmuligheder. Træer til naturligt henfald efterlades, hvor det findes mest hensigtsmæssigt ud fra sikkerhedsmæssige, driftstekniske og æstetiske hensyn.

Træer til naturligt henfald mærkes med et spættesymbol dels for at undgå fældning og dels for at synliggøre træerne for borgerne, der færdes i skoven.

Biodiversitetsarealer

I forbindelse med skovcertificeringen udlægges minimum 7,5 % af det bevoksede areal til biodiversitetsareal herunder urørt skov, svarende til ca. 9 ha. Arealerne fremgår på skovkortene i skovhåndbogens kapitel 10 og vil desuden være afmærket på de opgavebeskrivelser, der udleveres i forbindelse med enhver arbejdsopgave, jf. procedure 4. Biodiversitets arealer udlægges hvor:

- særlige biologiske værdier ønskes bevaret
- biodiversitetsarealerne mest hensigtsmæssig understøtter f.eks. biologiske korridorer i landskabet
- det i øvrigt ud fra en økologisk, økonomisk og social afvejning findes hensigtsmæssigt

Arealer der en gang er udlagt som biodiversitetsareal, kan ikke erstattes af anden driftsform.

3.7 VILDT- OG JAGTFORVALTNING

Jagt:

Aabenraa Kommune har udlejet jagten i Grøngrøft Skov til Aabenraa Ungdomsskole i forbindelse med jagttegnsundervisning.

Hegning:

Der kan fortages hegning i skoven med henblik på beskyttelse af foryngelsen mod vildtet eller i forbindelse med skovgræsning. Hegning i skoven skal ske under hensynstagen til faunavandringen i skoven. Hegn skal nedtages, når deres formål er ophørt.

3.8 FORMIDLING OG REKREATIVE FORHOLD:

Aabenraa Kommune ønsker at give borgerne de bedste muligheder for rekreativ udfoldelse i kommunens skove. Det bl.a. med baggrund i at fremme sundhed og livskvalitet, men også for at udbrede kendskabet natur, miljø og kultur i kommunen.

Kommunen ønsker derfor at veje, stier samt opholdsarealer bevares og om muligt udbygges. Samtidig er det vigtigt, at informationsniveauet vedr. benyttelse af kommunens skove er højt.

Formidling

Informationen om de rekreative muligheder i skovene sker på flere måder:

- via cykel- og vandretursfoldere, som kommunen vedligeholder i samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen
- via Aabenraa Kommunes Friluftskort
- via kommunens hjemmeside
- via infotavler opsat lokalt i skovene

Skiltning af vandre- og cykelruter gennemgås hvert år inden 1. maj og vedligeholdes efter behov.

Adgang til skovene

Der er offentlig adgang til kommunens skove i henhold til Naturbeskyttelseslovens regler.

Aktiviteter og arrangementer

Afholdelse af særlige aktiviteter og arrangementer i kommunes skove kræver tilladelse fra kommunen (f.eks. rollespil, teateropførelser, hundekonkurrencer mv.). Ansøgning sendes til Miljø & Naturafdelingen, der vurderer den konkrete ansøgning i forhold til natur- og miljøbelastningen jf. nedenstående.

Alle henvendelser fra borgere vedr. kommunes skove journaliseres i årsspecifikke sager i Acadre.

Forhold til skovdrift og vildthensyn samt afvejning af andre interesser

Mulighederne for borgenes rekreative benyttelse af skovene tilrettelægges, så der tages hensyn til skovens drift, vildt/øvrige naturværdier samt beliggenhed (f.eks. bynærhed). For hver enkelt skovparcel opstilles der prioriterede målsætninger for henholdsvis produktion, rekreativ benyttelse og naturhensyn.

Eksempelvis er den prioriterede målsætning for Tinglev Byskov: 1. Rekreativ benyttelse, 2. Produktion, 3. Naturhensyn.

Prioriteringen anvendes dels i forbindelse med udviklingen af de rekreative muligheder i skovene og dels i forbindelse med vurdering af ansøgninger om afholdelse af arrangementer i skovene

3.9 UDDANNELSE:

Aabenraa Kommune vil sikre, at alle ansatte og entreprenører, der arbejder i kommunens skove er bekendt med kommunes politik og målsætninger for skovdriften. Det sker gennem afholdes af en uddannelsesdag, hvor entreprenører og ansatte undervises i PEFC Skovstandarden samt kommunens politik, målsætning og procedurer. Uddannelsesdagen kan evt. opdeles i en teoretisk formiddag og en praktisk eftermiddag.

Alle kollektive aftaler omkring arbejdsforhold og arbejdsmiljø skal respekteres.

4 LITTERATUR

Katalog over skovudviklings-typer i Danmark”, Skov- og Naturstyrelsen og J. Bo Larsen (2005).
Skovhåndbogen for Aabenraa Kommune, Aabenraa Kommune (2009)